

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben
Kéziratok vissza nem adatnak

A deficit.

Debreczen, szeptember 23.

(—a.) Pünkösti királyság volt a magyar államháztartás egyensúlyának helyreállítása. A mosolygó Wekerle arcza elkomorodik s szomorúan lesz kénytelen bevallani, hogy már a jövő évben megint bele üt a deficit a költségvetésünkbe.

Hiába takarékoskodott Wekerle, hiába odáztak el több szükséges reformot, hiába tagadták meg a tisztviselőknek fizetés-felemelés iránti kérelmüket, hiába feszítette meg minden erejét a nemzet s hozott olyan áldozatot, mely szinte pártját ritkítja: a deficitet nem tudtuk leküzdeni. Ismét fenyeget bennünket ez a rém, mely már annyi sötét aggodalmat okozott s államháztartásunknak derülő egét ismét elborították a fellegek.

Mihelyt észrevette a hadügy Molochja, hogy ugy az osztrák, mint a magyar államháztartásban javulás mutatkozik, azonnal megújult az étvágya újabb milliók elnyelésére. Kérni nem szokott, hanem követel s ha követelését ellenzik, megcsörgeti fegyvereit, haragszik, fenyegetőzik s ijesztget. Engedd magadat általam elnyeletni — mondja a népnek — mert ha én el nem nyellek, majd elnyel a — muszka!

Most is a hadügy Molochjának követelése zavarták meg ugy az osztrák, mint a magyar állam háztartásának egyensúlyát. Mert hogy az egyensúly meg lesz zavarva, azt nyiltan bevallja a félhivatalos »Bud. Cor.«, mely szépíti

ugyan a helyzetet, de közleményéből azért rögtön kivehető, hogy hiba van a kréta körül.

A közös miniszteri tanácskozásokat befejezték. »E tanácskozások végeredménye — írja a könyvatos — megfelel mindkét kormány azon óhajának, hogy a közös hadügyi kormány nagyobb mérvű követeléseit által a két pénzügyminiszter részéről előterjesztendő jövő évi állami költségvetési előirányzatok mérlegei meg ne zavartassanak. A hadügyminiszter tehát számbavette a két pénzügyminiszter kívánságait és így ugy az osztrák, mint a magyar költségelirányzatok az 1892-ik évre alig említésre méltó deficitet fognak fölmutatni.«

Alig említésre méltó deficit! Ugyan mennyi lehet az? 5 millió, vagy 10 millió forint? Bagatell! Hisz volt már nekünk 40 millió deficitünk is s ha azt elbirtuk viselni, valahogy csak elviseljük a kisebb deficitet is, — így okoskodik a közös hadügyminiszter, a ki különben nem sokat törődik vele, hogy a pénzügyminiszterek miként tudják az ő követeléseit fedezni. Mit is törödnék vele? Hisz arra való az a nyomoruságos civíl, hogy fizessen s engedelmesskedjék a k. u. k. hadügyminiszter urnak!

Ugy az osztrák, mint a magyar pénzügyminiszterek megpróbálták a közös hadügyminiszter kapacitálását. Feltűntették azt az óriási veszélyt, mely abból támad, ha ismét deficitekkel kell küzdenünk, — rámutattak arra, hogy a legégetőbb kérdések folyton megoldatlanul

maradnak a hadügyi terhek nagysága miatt, — sőt Wekerle azt az érvet is felhozta, hogy a deficit a jövő évi választásoknál nagyon erős fegyver lesz az ellenzék kezében: mindez nem használt semmit, a hadügyminiszter hajthatatlan maradt. Mi gondja van neki arra, hogy a két államnak a katonai szükségleten kívül még egyéb szükségletei is vannak?! Az Aesop meséi közül ő csak azon osztozkodást ismeri, melyet az orosz-lán csinált, midőn a zsákmány első részét elvette azon czim alatt, hogy őt orosz-lánnak hívják, a második részre azért tartott igényt, mert ő bátor, végül pedig figyelmeztette társait, hogy pórul jár az, a ki a harmadik részhez hozzá mer nyulni!

A közös hadügyminiszter azonban valamivel mégis kegyesebb az orosz-lánnál, — az apróságokat ugyanis elengedte, de föntartotta s megkapta követeléseinek a zömét. És a félhivatalos »Bud. Cor.« mégis elég naiv azt állítani, hogy a közös miniszteri tanácskozások eredménye megfelel a miniszterek óhajának, mert hiszen csak »alig említésre méltó« deficit lesz!

Ezen »alig említésre méltó« deficithez azonban még a nemzetnek is lesz egy pár szava, mert a nemzet már teljesen megelégette az eddigi deficitrendszer s nemcsak óhajtja, hanem egyenesen követeli, hogy a veszedelmes rendszer, mely a pénzügyi tönkhöz vezet, véget érjen. Midőn a nemzet a tőle telhető legnagyobb áldozatot meghozza,

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

MI SZÉP VOLT...

Mi szép volt a te ifjuságod!
Képtét itt hagyta szívemen.
Szemeidben tüzes fény lángolt,
Az örök szerelem!

Mi szép volt a te ifjuságod!
Gyönyör volt nézni rád,
Arzod havában tündér-hajnal
Fűrészte ékes biborát.

Mi szép volt a te ifjuságod!
Csupa méz csókos ajakad...
Holló-fürtid árnyán pihenve
Volt édes lelkem álma csak!

Mi szép volt a te ifjuságod!
Fény, árny mely benned összefolyt:
A természetnek remekművét
Harmóniája volt.

Mi szép volt a te ifjuságod!
Ifjuság: nyíló, szép virág!
Egy hervasztó szellőtől elhull,
Elveszti illatát!

Mi szép volt a te ifjuságod!
Volt s elmúlt!... Ah, de nem!
Bűbájos képét mindörökre
Itt őrzöm szívemen!

Kovács József.

A tizenhárom Brády.

Ezen a czimen Nagykikindán egy füzet jelent meg. E füzetben egy véres epizód van leírva az 1848-as erdélyi oláh lázadásból, néh. Boross Márton erdélyi táblabíró egykori feljegyzése után. A Brádyak története ez, a kikeről Jókai Mór a »Bárdi család« novellát is irta. A füzetből adjuk a következő részleteket:

Bibicze és Brád helységek között nem messze az országutól fekszik Váka, e kised helység oláh kunyhóival. — Egyik végén nyílt tér, míg a másik hosszan kanyarog be a hegyek mélyébe.

E falu végén a völgy torkolatában feküdt egyik tábor, többnyire a házas férfiaktól.

Óriási tüzek körül, melyeknek világa a távol hegyek oldalait világosította, heverték a vadon fiai, némelyek ivással, mások a rabolt portékák előszedésével foglalkoztak, míg mások a nap eseményeit beszélgették.

Egy lovas érkezik.

— Hozzák a Brádyakat! kiáltá le pokoli hangján a néphez, s azzal visszafordulva vágatott.

— Ki az? mi az? kiáltanak fölgorva s egy perc alatt talpon állt az ezernyi tömeg.

— Helyet! — ordítá kevés idő múlva hátulról egy torok, s a tömeg utcát formálni bontakozék.

Halotti menetként nyomultak elő a gyász-kocsik, rajtok haldoklók hörgései hallatszának.

Egy tűz előtt megállanak.

— Le velők a kutyákkal! kiáltá egy torzonborz mócz, kit a tábor arany hüvelyű kardjáról majornak tisztelt. Le kell czövekelni kicsit és nagyot egyformán.

— Isten legyen irgalmas fejeknek! fo-háskodék egy lelkész, midőn a szekérből ledobaték.

— Ki ez? kérdé a major.

— A k-bányai lelkész, mondának többen.

— Mit keres itt?

— Ez az ember áruló uram, a magyarokkal egy kocsiban találtuk szökni! kiálták valamennyien.

cserébe viszont azt követeli, hogy a pénzügyi egyensúly meg ne zavartassék s a kibontakozás útja el ne zárassék.

A bécsi tanácskozások. Bécsből írják a „Bud. Korr.”-nek: Hétfőn 1 és 2 óra közt gr. Kálnoky külügyminiszter elnöklése alatt közös miniszteri tanácskozás volt, melynek befejeztével a miniszterek átmentek a királyi várba, ahol ő Felsége elnöklése alatt 2 és 4 óra közt közös miniszteri értekezlet tartott, melylyel azután a delegációk elé terjesztendő javaslatok feletti tanácskozásokat befejezték. Ezen tanácskozások végeredménye megfelel mindkét kormány azon óhajának, hogy a közös hadügyi kormány nagyobb mérvű követeléseit által a két pénzügyminiszter részéről előterjesztendő jövő évi állami költségvetési előirányzatok merlegei meg ne zavartassanak. A hadügyminiszter tehát számba vette a két pénzügyminiszter kívánságait és így úgy az osztrák, mint a magyar költségvetési előirányzatok az 1892-ik évre egy alig említésre méltó deficitet fognak felmutatni. Az ő Felsége elnöklése alatt megtartott közös miniszteri tanácskozás után a külügyminiszteriumban folytatódó tanácskozáson a hozott határozatok alapján számszerűleg megállapították a jövő évi közös előirányzatot. A delegációk összehívási napját meg ma nem határozták el véglegesen, egyelőre november 7-ikében állapodtak meg. Wekerle pénzügyminiszter az 1892-ik évre szóló állami költségvetési előirányzatot, a mely most már végérvényesen van megállapítva, az október 3-án egybejövő országgyűlés első ülésének valamelyikében, valószínűleg október 8-án fogja az országgyűlés elé terjeszteni, úgy hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága a delegációk üléséig befejezheti az előirányzat tárgyalását. A delegációk ülészése alatt a képviselőház bizottságai nem fognak ülésezni. — Egy bécsi távirat jelenti: Az osztrák cs. kir. távirati iroda értesülése szerint a tanácskozások végeredménye megfelel a mindkét kormány által kifejezett azon kívánságnak, hogy a hadügyi kormányzat fokozott igényei ne hassanak zavarólag a két pénzügyminiszter által előterjesztendő költségvetésekre.

Orosz zsidók.

Az orosz zsidókérdés Európa minden nagy városában hovatovább oly égető kérdés lesz, mint Londonban már is, mert a zsidók semmit sem visznek magukkal Oroszországtól az élethez való nagy szomjon, hatalmas étvágyon,

hihetetlen szegénységen kívül, és semmivel sem járulnak azon ország jólétéhez, amelyben megtelepednek. Londonban a legideálisabban gondolkozó filantrópok és nemzetgazdák máris arról tanakodnak, hogy mint óvják meg e káros invázió hatásától a honi kézműveseket és munkásokat.

Londonban mintegy 24,000 zsidó él egy csoportban egy városrészben az East-enden, s ezek óriási túlnyomó része lengyel, német és orosz zsidók, s akiknek száma természetes, szaporoságuk és az oroszországi kivándorlás folytán nőttön-nő. E lakosság már is veszedelem Londonnak említett negyedére nézve, mert érdeke homlokegyenest ellenkezik a többi lakosság érdekeivel.

E városrészekben minden szatócsbolt, minden csapszék az ő kezükben van, a cégfőiratok német-zsidó jargonban tartvak, s ilyen nyelven is beszélnek egymás közt. Az általuk lakott utcák a szennynek, piszoknak valódi tárházai, kapható itt minden, ami London salakjának a szükségletét képezi, minden a legőcskébb, legszutykosabb állapotban.

A sötét lakások tömve a legkétségbeesettebb alakokkal, sötét tekintetű pájeszes és kaptános zsidókkal, kik a legszigorubb zárkózottságban élnek London többi lakosságával szemben, s a nagy világvároshoz csak annyi közülük, hogy az általuk lakott odukból árad szét Londonba minden fertőző betegség csirája, az ő negyedük a bacillusok, miazmák tenyésztője. Minden vasárnap nagy vásár van e negyedben, mikor mindenki a szűk sikátorokon kóborol, s ilyenkor tartják meg rendszeren az ember-vásárt is. Igen, embervásárt, a szó szoros értelmében, a fölvilágosult Anglia fővárosában.

Valamelyik sikátorban erre alkalmas fala mellett hosszú sorban vonul el a zsidó legények és férfiak csoportja, kik többnyire orosz jövevények. Szemben velük egy ember, a vállalkozó, aki eladja őket a legtöbbet kínálóknak. Ide gyűlnek London rabszolgatartói közül azok, kiknek egy vagy több erős, munkabíró, de olcsó rabszolgára van szükségük, mert említeni sem kell, hogy a vásár tárgyát csakis a legizmosabb zsidók képezik. Ez emberek hihetetlen viszontagságot álltak ki, míg Londonba érkeztek, hol nem ismernek egy lelket sem, nem

tudják az ország nyelvét s nem várhatnak segítyt hitsorsosaiktól, mert ezek maguk is földhöz ragadt szegények. Nem csoda, ha a szemfüles rabszolgakereskedőknek zsákmányai lesznek, akik élelmezik őket, lakást adnak nekik a vásár napjáig, bizonyos díj megtérítése mellett amelyet majdan új uraiktól kapnak. Mindegyik talál itt vevőt testi ereje vagy egyéb ügyessége szerint. Az érték adott ár két és három font sterling közt váltakozik, az ő bérük pedig 2—3 shiling hetenként.

Mondani sem kell, hogy élelmezésük rettenetes, lakásuk pedig az állatok oduinál is alábbvaló. Éhességet, szomjat, hideget, meleget kell tűrniök, s a mellett dolgoznak, mint a marha, kora reggeltől késő estig. A szerződésüket csak akkor szeghetik meg, ha bizonyos összeget lefizetnek. Munkaadóik elveszik tőlük okmányaikat, ha van nekik, s gondjuk van rá, hogy senkivel se közlekedhessenek.

Valóságos fehér rabszolgák, kik minden hasznot irgalmatlan lelkű angol uraiknak hajtának, az »államfenntartó« rendnek, az angol polgárság kézműves osztályának.

Mikor a nantési ediktum után a protestánsok külföldre menekültek, pénzt, egyéb vagyont, vagy képességeket, sok esetben nagybecsű szellemi tőkét vittek magukkal, s hasznára váltak az őket befogadó országnak, míg a zsidók csakis fogyasztók, s a benszülött lakosság kárára élnek, és ezért már is oly hangok emelkednek Angliában, hogy csakis azokat a zsidókat szabad befogadni, a kik nagy vagyonnal, vagy elegendő szellemi tőkével rendelkeznek.

BELFÖLD.

A delegáció tagjait legelső ülésüknek egyiken fogja megválasztani az újra egybeülő képviselőház. A választást megelőzőleg közbe fog tétetni a delegációk ülészakát egybehívó királyi kézirat. A bécsi hivatalos köröknek azt a feltevést, hogy a delegációk ülészakája ez idén a szokottnál is rövidebb ideig fog tartani, aligha fogják igazolni az események, a menynyben minalunk még kormánypárti részről is kívánatosnak tartják, hogy nemely katonai kérdések nemcsak az országgyűlésen, hanem a delegáció tárgyalásainak során is szóba hozassanak.

— Eleg, — mondá a tiszt, kössétek föl ama fűzfara.

— Kegyelem! — kiáltá a lelkész, mialatt a többi foglyok elvitetének.

Egy szót se áruló! mondá mogorva hangon a major, s a körülállóknak intett.

Mint eh farkasok az ártatlan bárányt, úgy ragadták meg a lelkészt, s ruháit lehuzva, magasan kötek fel meztelen derekánál fogva egy fűzfa szabadon álló ágára.

— Kegyelmet kérek — a Jézus nevében kegyelmet, nyögé a lelkész.

Semmi felelet, csak a körülállók gonyos hahotája hangzott a légben.

— Hány óra lehet? kérdé a tábor majorja egy idő múlva, s bundáját maga alá terítve, a tűz mellé heveredett.

— Kettő elmúlt, mond egyik, óráját nézve, míg mások a csillagokból akarok kitalálni.

— Az idő eljárt, siessünk hát, mert a foglyoknak a kelő nap sugárait latniok nem szabad.

— Mit parancsolsz uram? kérdék többen a tűz mellé telepedve. Minémü halállal végezzük ki a rabokat?

— Nyuzzuk meg, kiáltának egyszerre valamennyien.

— Hosszan tartana tizenkilenc lélek megnyuzása, bar némelyike kicsiny gyermek meg.

— Hosszas czeremónia, mond a major; legjobb, ha itten egymásután agybaverjük.

— Hát kötözzük szurkos szalmába s gyujtsuk meg aztán, szól egyik.

— Jól van! helyes, eljen a majorunk, kiáltának mindnyájan, s egy sereg a major parancsára a foglyok után távoztak.

Míg a foglyok a vesztő helyre érnének, lássuk egy szerencsétlen nő halálküzdelmét.

A sors úgy akará, hogy midőn a család az országuton kötözve egy szekerbe rakaték, Brádi Jánosné leányával egy szekeren külön, s kötözetlen marada. Midőn a szekerek megindultak, az iszonyu lárma, s szokatlan zajtól a lovak megijedve, e szekeret elragadták s vadul vágatának a tömegen keresztül a Körös partjai felé. A lovakat hajtani nem tudó ügyetlen mőcz kocsis egy ugrással kíváná életét megmenteni, míg a nők szabadulásokat érezve, kulesolt kezekkel várak a sors végétét.

A lovak villám sebessen ragadák a szekeret arkon, bokron, hegyen egyaránt, míg

végre, a szekér egyensúlyát veszelve, fölborult és sértetlen hagyá, a víz partján egy árokban, a belévköket. A lovak darabokra zúzva ragadák a szekeret tovább.

Sötét hideg éjben ruhátlan, egyedül, a felelemtől s hidegtől reszkette állott a nő most — keblében a reményszikra újra fölebredt, mert a gyilkosok körmei közül kiszabadult, de a vész új neveit látá maga előtt.

— Merre menjek? Oh Istenem! segíts meg, fohászokodék a nő, midőn az üldözők lármaját közelebb-közelebb hallá jönni.

Egy gondolat villant föl agyában, hirtelen karjára ragadá gyermekét s a folyóba ugrott.

Övig erő vízben gázola keresztül a tulsó partig, s midőn gyermekét a partra segítve kimászék, egy mord tekintetű oláh ragadá meg s fejszejét halálos csapásra emelé föl.

A nő nem habozék, elszántással ragadá meg karját a gyilkosnak s pillanatnyi tusa után szaladásra bírta a nagy, de lomha oláht.

Most kettős léptekkel sieté, midőn a közeledő hangokból egy kóbor csapat szembejöttét véve észre. Hirtelen a folyóba ugrott s gyermekének a lélekzetet is tiltva, a magas part védelme alatt gázolt lefelé a vizen, míg

Alkotmánytan a katonaiskolákban. A közös hadügyminiszter, talán valami ajándékkal akarván kedveskedni a 10 millió több-követelésért, közhírré teszi, hogy elkészült az a tankönyv, a melyből a katonai akadémiák növendékei Magyarországon és Ausztriában alkotmányjogát tanulni fogják. A művet, kefelevonatban, el is küldték már mind a két kormánynak, hogy ezek az esetleg kívánt változtatásokra nézve megjegyzéseiket megtehesék. A tankönyv különben még ez év folyamán behozatik a katonai akadémiákba.

A büntetőtörvény módosítása dolgában özszezhívott szakértekezlet hétfőn tartotta első ülést Daruváry Alajos elnöke alatt. A tagok — egynek kivétellel — mindannyian a novelláris módosítás mellett nyilatkoztak. A Schediusféle novelatervezetet a részletes tárgyalás alapjául elfogadták, a többség azonban a javaslat kibővítése mellett nyilatkozott. Így különösen Wlassics Gyula, Fayer László egyetemi tanárok és Heil Fausztin dr. kir. táblai bíró a büntetőjog modern reformtetelei, nevezetesen a feltételes elítélés mellett foglaltak állást. A tanácskozást folytatni fogják.

A hirhedt röpirat. A »B. C.« írja: Azt a nemrégiben Bécsben megjelent röpiratot, amely a hadiköltségek jelentékeny fölemelésének szükséges voltát akarta bebizonyítani, majdnem az egész sajtó abban a feltevésben méltatta, hogy az vagy közvetlenül a közös hadügyi kormánytól indult ki, vagy legalább is általa sugalmaztatott. Ez a feltevés alaptalan. A közös hadügyminiszterium és az említett röpirat közt semminemű összeköttetés nem áll fenn, a mint tényleg a röpiratban javasolt kibővitések nagyrészenek megvalósítása nem is képezi a hadügyi kormány tervét.

KÜLFÖLD.

Örvendetes esemény az uralkodóházban. Bécsből híre érkezik, hogy a király családjában oly esemény van küszöbön, a melynek örömeiben részt vesz minden magyar ember. Mária Valéria főhercegnő, Ferencz Salvator főherceg általános tisztelet és szeretet ifjú neje ugyanis áldott állapotban van. A magas urnó ki az általa annyira kedvelt Ischlben való tartózkodását lehetőleg hosszúra szándékozik nyújtani, a legjobb egészségnél örvend.

A román király lemondása. A Wiener Allg. Zeitungnak jelentik Bukarestből, hogy ott komoly krízis kérésül. Károly király ugyanis, a ki jelenleg felesége betegága mellett Olaszországban tartózkodik, a lesújtó körülmények behatása alatt közvetlen környezete előtt allítólag kijelentette, hogy szándéka

lemondani a trónról. Ez a hír nem lepte meg a román kormányt. A román külügyminiszter, Esarcu. már vagy egy hét előtt Florescu miniszterelnöktől, a ki a király mellett van, nyugtalanító táviratot kapott, mely tudatta vele, hogy a király kedélye fölöttébb nyomott s komoly aggodalomra szolgáltat okot. Ezt a táviratot közölte részben a Vointa Nationale című bukaresti újság s ennek következtében a közvélemény Romániában elő van készítve valamely komoly esemény bekövetkezésére s feszülten várja a további híreket Olaszországból.

Uj vasuti idő.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint f. évi október hó 1-ével az összes osztrák és magyar vasutakon az eddig alkalmazott budapesti és prágai idők helyett új vasuti idő fog életbe léptettni. — Ezen új vasuti idő, amely »középeurópai idő« elnevezést nyert, a budapesti idővel szemben 16 percczel késik, a prágai időt pedig 2 percczel megelőzi. E szerint tehát 12 óra középeurópai időnek 12 óra 16 perc budapesti, és 11 óra 58 perc prágai idő felel meg.

Ugyanezen időt fogadták el az összes német vasutak is, egyelőre azonban csak a belső szolgálat céljaira és azt részben már f. évi június hó 1-én érvényesítették, részben pedig 1892. április hó 1-én fogják életbe léptetni.

A »középeurópai idő« elnevezés alatt elfogadott egységes idő keletkezésére nézve megjegyezzük a következőket:

Földgömbünk tudvalevőleg egy teljes nap, vagyis 24 óra alatt saját tengelye körül egyszer megfordul, a földfelület minden pontja tehát ez időben egy teljes körnek megfelelő 360°-nyi, 1 óra alatt pedig annak 24-ed részét, vagyis 15°-nyi utat tesz meg.

Ez alapon az egész földterület 24 zónára osztatni képzelhetik, melyek egymástól 15 földrajzi fok távolságban lévő délkörök által határoltatnak és melyek területein belül egységes és pedig a zóna középvonalának (délkörnek) megfelelő idő nyer alkalmazást.

Mint hogy pedig ezen 15—15 földrajzi fok széles zónák, az előadottak szerint 1 órai idő-

nek felelnek meg, azok órazónáknak neveztetek el.

Ezen elv alkalmazása mellett tehát az egész földgömbön csak 24 különféle idő nyer alkalmazást, melyeknél a perczek mindenkor és mindenütt egyeznek és csakis egyik zónából a másikba való átmenetelnél van több vagy kevesebb 1 órával a szerint, amint kelet vagy nyugot felé haladunk.

Kiindulási zóna gyanánt a greenwichi fogadtatott el, vagyis azon zóna, melynek középvonalát a greenwichi délkör képezi. Az ezt követő legközelebbi zóna középvonala 15 földrajzi fokkal esik keletre a greenwichi délkörtől és ideje 1 órával megelőzi a greenwichi zóna idejét. Ezen zónába esik Osztrák-Magyarország és Németország is és az ezen zónának megfelelő idő, amely a szerb államvasutakon, valamint a török vasutak zibeftsche-szalonikii vonalán is alkalmaztatik, neveztetik középeurópai időnek.

A legközelebbi zóna középvonala 30 földrajzi fokkal esik kelet felé a greenwichi délkörtől és 15 földrajzi fokkal a mi zónánk középvonalától; ideje pedig 2 órával előzi meg a greenwichi zóna idejét, és 1 órával a mi zónánknak megfelelő időt.

Ezen idő mérvadó a román és bolgár államvasutak összes vonalain, nemkülönböztetve a török vasutak bellova-konstantinápolyi fővonalán is.

Az európai vasutakon ez ideig, eltekintve egyes német vasutakon használt helyi időktől, mintegy 21 különféle vasuti idő volt alkalmazásban, melyek úgy az utazóközönségre, mint a vasutvállalatokra nézve sok kényelmetlenséggel jártak. Az egységes idő elvének elfogadása folytán ezen sokféle idő és időkülönbség egyelőre ugyancsak a középeurópai vasutakon mind elenyészik, mi által a jelzett inkonvenienziák megszűnnek.

Kétségtelen, hogy a középeurópai vasutak példáját a többi vasutak is mihamarább követni fogják, mi által egyszerre megszűnnek a számos vasuti idők és egész Európában mindössze csak 4-féle idő lesz alkalmazásban, melyek egymástól csak egész órákban különböznek, a perczek tehát mindenkor és mindenütt egyezni fognak.

végre hajnaltájban a városba vergődék. Esméletlenül a földre rogyva pihent a kiállott szenvedések után.

A nő mentve. Ah! de ferje s fiai a gyilkosok kezében tán eddig halva fekszenek. Oh nem! még nem. Lássuk őket.

*

— Helyet, helyet! kiáltának a tűz körül néhányan, hozzák a foglyokat.

A kör megnyílik s vad kacaj közt hurcolak elő a szerencsétlenek.

Láttatok-e örültet, kinek hajszálai égnek meredve, beesett arca dult vonásain a halál-sappadt kísérteteinek rémje integet, kinek fölfordult szemében pokoli lángok égnek, míg vértől tajtékzó ajkán, föld alatti hangokat énekel!

Hogyan tetszenék e kép? nemde iszonyodva fordulnál el tőle.

Igy nézett ki a Brády család, midőn sirja szélén áll.

A tábor majorja föloldani parancsolá a rabokat.

— Kegyelmet, oh uram, rebegé a rabok néhány, míg többen a földön elnyulva vonaglanak.

— Istennél a kegyelem, e földön csak igazság, dörgé a major.

— Kegyelmet a kisdedeknek hát, rebegé újra.

— Senkinek; — volt a rövid felelet s most a papot hozzátok elő; szól tovább társaihoz fordulva.

A pap a fűzfáról leoldaták s előhozaték.

— Vessétek elevenen a tűzbe! — mondá a major iszonyu káromlások között s a pap a tűzbe hányaték meztelen. A pap a roppant tűzből egy ugrással igyekezett megmenekedni, de a körül állók lándzsájától meglöketve, hanyatt bukott a roppant izzó szén közepére. Újra kiugrott, újra betaszított, míg végre tagjai összesülvén, eszméletlenül, a lándzsák élein dőle ki a körből.

— Hány betűje van a magyarnak? — kiáltá a papnak az egyik, lándzsáját a tűzbe dugva.

A pap nyögött kinjaiban, de nem felelt. — Szólj, vagy lándzsámat mártom tüdődbe — dörgé egy másik.

— Nem tudom! volt a pap nyögése.

— De mégis lesz tán negyven-ötven — kérdezé az előbbi.

— Lesz tán, suttagó öntudatlan a pap, mert a hangját a fájdalom nyomta el.

— Árulásodért hát hátadra süljük azt, — s míg társai a papot keményen nyomák a földre, hév lándzsáját a tűzből kihúzák s a szerencsétlen testére különböző jegyeket igyekvének besütni.

— Vigyétek most el őt — szóla a major, fogjatok szaporán a többihez.

Brády János volt az első, kit egy iszonyu csapással a földre terítének s még többen fejét, lábait és kezeit vasvillák ágai közt igyekvének a földhöz szegezni, egyik magasán emeli fejszéjét légbe, lábait a szerencsétlenek egy csapással vágta le, de pokoli szándékában megelőztetett, midőn egy másik neki rohanna, lándzsájával szívét hasította föl.

Következett Brády András s neje után Brády Péter, Brády Pál. A vesztő helyen bokáig vérben, darabokra vágva feküdt már férfi és nő, kicsiny és nagy, midőn a gyilkosok közepett egy férfi jelenik meg, inkább magas, mint alacsony; állat vörös, gyer szakáll környezé, egyszerű mőcz öltözetben.

— Megálljatok! — kiált a tömeg közt elfurúdván, mialatt többen előtte fővegőke

Ujdonságok.

* **Egyházkerületi közgyűlés.** A tiszántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése, mely igen érdekesnek ígérkezik, holnap reggel 9 órakor veszi kezdetét a főiskola nagy tanács-termében.

* **Kossuth Lajos fia Polonyi Gézához.** Kossuth Ferencz, a turini nagy hontalan fia, e napokban levelet írt Polonyi Gézához, a kit ismert párbaja alkalmából tudvalevőleg az egész Kossuth-család melegen üdvözölt. Kossuth Ferencz később értesült arról is, hogy Polonyi már jobban van s ebből az alkalomból írta levelét, a mely egész terjedelemben így hangzik:

„Nagys. Polonyi Géza országos képviselő urnak Budapest, Ungheria. — Nápoly, 16. szept. 1891.

Mélyen tisztelt képviselő ur! Örömmel értesültem becses levélből (melyet elkésve kaptam meg), hogy súlyos sebéből csaknem egészen kigyógyult; és reményem, nem fogja elveszteni balkezének használhatóságát.

Helyesen jegyzi meg, hogy jobb keze mindenestre megmaradt és szíve helyén van; — én hozzá teszem azt, hogy helyén van kiváló tehetsége is, úgy mint kebelében a honszeretet és a lelkesedés a honjáváért, a melylyel mindennemű kellemetlenségnek férfias elszántsággal kiteszi magát.

Fogadja kiváló tiszteletem és nagybecsülésem meleg és őszinte nyilváníását. Kossuth Ferencz.

* **Képviselői beszámoló.** Polonyi Géza, H. Szoboszló városának országgyűlési képviselője, f. hó 27-én, azaz vasárnap tartja beszámoló beszédét választói előtt.

* **Rejtélyes haláleset.** F. hó 20-án Vincze Sándor jó módu alsó-józsai ácsmester, a déli órákban Schwarcz Lajos kereskedésébe ment pálinkát inni. Midőn egy pohár pálinkát megivott, összerogyott s kínos rángatózások közben meghalt. Mező Imre főbíró, ki egyuttal halottkém is, azonnal a helyszínére sietett, s megvizsgálván a hullát, a halált nem találta természetesnek, hanem gyufa-mérgezést gyanított s e gyanút a vizsgálat igazolta is. Az eset Alsó-Józsán nagy izgatottságot keltett, mivel nem tudják, hogy Vincze Sándor önmaga mérgezte-e meg magát, avagy bűnös kezeknek lett áldozatává — s nyugtalanul várják a vizsgálat eredményét.

* **A debreczeni honvédszázadok** ma jönnek haza Nagy-Váradról, hol az összgyakorlatokban részt vettek.

érinték, megálljatok egy kissé: — e nők nem halhatnak meg!

— Ki az, ki itten parancsolni mer? — kiált a tábor majorja.

Az érkezett egy fordulatot tőn a major felé; bocsánat uram, szólt alázatos hangon a major; öltöztedben nem ismerek reád hamar.

A tekintélyesnek látszó rongyos mőcz, engesztelő mosolyra voná ajkait. E nők egy kissé velem fognak jönni — mond s a még életben álló ifju nők egyikét kezén ragadva elvonszolja.

A körülállók néhány megértve a dolgot, hasonlót tőn.

Egy fél óra mulva jött a csapat vissza, lándzsák nyelén hozva a vérbe fertőzött nőket. A lélek belőlők kihaltak látszott.

Eletüket tán ők sem kívánták többé.

Egymásra dobták le őket a vesztő helyen, hol a rájuk várakozó szörnyetegek darabokra koncolták s tagjaikat egyenként vasvillára szurva, pokoli kacajjal mutatták föl a tömeg ezreinek.

— Hol a generális? kérdé egy idő mulva a major a körül állóktól, kik az imént érkezének meg a nőkkal.

— Micsoda generál? — kérdék egyszerre többen.

* **A debreczeni nagyvásárok** megfognak tartatni; ezt szükségesnek láttuk kijelenteni azon mendemondákkal szemben, melyek a közönség körében elterjedtek, és a melyek szerint részint járványos betegség, részint zsidó ünnepek miatt nem lenne az megtartva. Ez egyszerűen nem igaz, mert ugy a juh- és sertés-, valamint ló- és szarvasmarha-vásárok azon sorrendben és azon napokon tartatnak meg, a mikorra azok már kitűzettek. Jó lesz tehát, ha a gazdaközönség nem ül fel az ilyen beszédeknek, a melyeknek semmi alapjuk nincsen.

* **Széchenyi-ünnep.** Az izraelita iskolában tartott Széchenyi-ünnepen Kuti Lajos tanító tartott emlékbeszédet, nem pedig Dr. Szánthó Sámuel, ki már megszűnt ez iskola igazgatója lenni.

* **A delejtű.** Egy uri ember tegnap éjjel valahogyan olyan állapotban volt, amivel másnap nem igen szokás eldicselkedni. Nem igen tudta, hogy merre menjen haza. Szembe jött vele egy ismerőse, aki csöppel sem állott erősebben a lábán, mint ő. Ugy történt, hogy megállottak tanácskozni.

— Merre menjünk?

— Hol lakol?

— A péterfián.

— Merre van az?

— Északra. Hát te hol lakol?

— Kisváradutczán. Hát az merre van?

— Délre.

— Hogy tudjuk meg, hogy merre észak, meg dél?

Ugy állottak ott az utca közepén koromsötét éjszakában, mintha a tengeren, egy tört hajó romjain kutatóának a Golf után. Az egyiknek egyszer csak mentő gondolata támadt.

— Az óralánczomon delejtű van.

Nagyszerű!

Megnézték s elindultak arra, amerre a delejtű küldte őket. Reggel aztán két árokban virradtak meg. Ide ült le mindenik pihenni, mert egyikük se talált a lakására. Aki a péterfián lakott, az a kisváradutczára ment, a kisváradutczai pedig a péterfián találta magát. Rossz volt a delejtű.

* **Jubiláló gyár.** Gebauer Károly debreceni gyártulajdonos, első hazai érczkoporsó gyárának 25 éves fennállása s a 20,000-ik érczkoporsó elkészítésének jubileuma alkalmából f. hó 26-án, este 7 órakor, az érczkoporsó gyár telepén a gyárszemélyzet részére ünnepélyt rendez.

* **A tulságos kávéfogyasztás rossz következményei.** Ujabb megfigyelések kétségtelenné tettek, hogy a kávének állandó tulságos fogyasztása az emberi szervezetre ép oly káros befolyást gyakorol, mint a krónikus alkoholizmus és morphinizmus. Műtán az utóbbi évtizedek alatt a kávé élvezete

— Ki a nők szebbikével először távozik el.

— Elment már — eddig messze jár, — felelének.

Ki volt a generál? ki volt a gyalázatos nőfertőztető? Sokan nem tudják, de mi az egyszerű mőcz öltözötű férfuban Jankut, a vadon fiát egy pillanatra megösmertük.

Hihete len ugy-é? és mégis ugy van.

Gondolatok.

A remény leghathatósabb vigasztalója a szenvedőnek és nyomorultaknak; egyedül állandó kincse minden embernek, — mert akinek semmije nincsen: reményeége annak is vagyon . . . Reménységgel élünk, reménységgel szállunk a sötét sírba is.

A földi élet magán hordja a mulandóság és tökéletesség jelképét, talán ezért tökéletlen a legtöbb ember boldogsága és mulandó maga a boldogság is.

Irigyek meghalnak, de az irigység soha.

Azért van sok bolond, mert ki-ki okosnak véli magát.

rohamos mérveket öltött, ideje, hogy a laikus közönség figyelmeztetve legyen annak veszedelmes voltára. A kávéban nem az ugynevezett illékony részek, hanem a coffein az, mely a hatékony anyagot tartalmazza. A hatás a szervezet abszolút működési képességének fokozásában áll, aminek természetes következménye, hogy a szervezet erősebben használtaik el. Azok a betegek, kik krónikus coffeinizmusban szenvednek, rendszeren általános gyöngeségről, munkakedvetlenségről és nyomott kedélyhangulatról panaszkodnak, mind oly jelenségek, melyeket az alkaloid idez elő a központi idegrendszerre. Ha a kávé az egészséges ember szervezetét is alterálhatja működésében, még inkább előidézi ezt betegségnél, különösen olyanoknál, kiknek betegsége fokozott anyagcserevel jár. Ennélfogva a kávé teljesen mellőzendő tífusznál, tüdővésznel, az agy és hátgerincz krónikus megbetegedésénél. Hogy a kávé e káros következmények daczára mint izgató élvezeti szer oly nagy elterjedésre talált minden kultur népnél s hogy az alkohol helyettesítője gyanánt ajánlják: magyarázata abban rejlik, hogy állandó használat mellett sem gyakorolhat soha oly demoralizáló hatást, mint az alkohol.

* **Pinczetűz.** Ma d. u. a Gerébi F. kereskedése alatti pinczében tűz ütött ki, melyet a tűzoltók csakhamar elfojtottak.

* **Gyászhir.** A debreczeni m. kir. posta- és távirtdahivatal tisztikara szomorodott szívvel jelenti szeretett kartársra Vanyek László m. kir. posta- és távirtdatiszt, cs. és kir. tartalékos hadnagynak, f. hó 23-án, életének 26-ik évében bekövetkezett elhunytát. A boldogultnak földi részei e hó 24-én, délután fél 3 órakor fognak a czegléd-utczai 60. számú háztól a róm. kat. szertartás szerint, az örök nyugalomnak átadatni. Debreczen, 1891. szeptember 23. Béke hamvaira!

* **Felül-fizetések.** A »Munkás dalegy-let« szombati dalestélyén felülfizettek: Lendlbauer Kálmán 2 frt, Bihari István 1 frt, Matolcsi István 1 frt, Leidenfrost Ármán 1 frt, Vastagh István 1 frt, Neuman Vincze 50 kr, Szabó István, 50 kr, Nagy János 50 kr, Zsö-dön Antal 50 kr, Jobbágy János 50 kr, Srammel Frigyes 50 kr, Roggenbach Julia 50 kr, Horváth István 40 kr, Molnár János 40 kr, Nagy Károly 40 kr, Máyer József 20 kr, Varga Sámuel 10 kr, Bak József 10 kr, L. L. 10 kr, Lukács János 10 kr, összesen 11 frt 30 kr. Fogadják fentnevezett urak kegyes adományaiért a dalegylet hálás köszönetét. Zech József, dalegyl. pénztárnok.

* Apróságok.

A szégyen.

— Tudod-e kis fiam — kérdik a kilencz éves Bélát — mi a szégyen?

— Hogyne? A szégyen az, a mikor valaki váltót hamisit és — kisütik rá!

*

Jó ismerősök.

A: Kértelek, hogy kölcsönözz nekem 100 forintot és te mégis csak 98-at küldtél!

B: No tudod, két forintot visszatartottam ama levelek bélyegeire, melyeket majd inrom kell neked, hogy megint pénzemhez jussak.

*

Öntudatlan gorombaság.

Művész: Szabad eljátszanom önnek legujabb szonátámat?

Bankár: Igen! De várjon, míg kikergetem a kutyt, mert ez minden ostobaságra elkezd ordítani.

*

Méltányos.

Vendég: Mi jót lehet ma kapni maguknál?

Pinczér: Van rostélyos, baefsteak, angol sült . . .

Vendég: Nem, adjon nekem valami egyszerűbbet, olcsóbbat. Ma nem szeretnék sokkal — adós maradni.

*

Kisasszony: Doktor ur, miért ma oly komoly? Mi nyomja a szívet?

Doktor: Én . . . én szívből szeretem magácskát. No most már semmi sem nyomja a szívetem!

* **Az öngyilkos temetése.** Azt a szerencsétlen fiatal embert, a ki az erdőn föbe lőtte magát, tegnap d. u. temették el. A fekete koporsót csupán az öngyilkos anyja kísérte ki a temetőbe.

A Pesti Hírlap ez idén is a maga nemében páratlan kedvezményben részesíti előfizetőit; ingyen és bérmentve nagy képes naptárt küld nekik az 1892-ik évre, karácsonyi ajándékkul. S ezt megkapja minden előfizető, aki októbertől kezdve — habár csak 1 frt 20 krnak havonkénti beküldésével — az előfizetők sorába lép, s ez a naptár, mint a szerkesztőség velünk közli tartalom és czélszerűség tekintetében felül fog mulni minden más naptárt. Mert azonkívül, hogy a naptári rész mellett följegyzésre való űrlapokat, a vásárok teljes jegyzékét, czimtárt, fővárosi kalauzt és a hasznos tudnivalók egész tömegét tartalmazza szépirodalmi közleményeit Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Kenedi Géza, Borostyáni Nándor, Murai Károly, Sebők Zsigmond, Barsony István, Szomaházi István, Kada Elek stb. — szóval a legkiválóbb és legkedveltebb írók egész gárdája szolgáltatja. Az idén újabb, nevezetes kedvezményt is létesített a Pesti Hírlap azzal, hogy olvasói számára különféle érdekes kérdések megfijtésére 100—200 frtos díjakat tűzött ki s ami fő: minden két héten 50 frtot fizet ki annak, aki a legerdekesebb újdonságot küldte be a megelőző 14 nap alatt a szerkesztőségnek. Az már mondanunk sem kell, hogy a Pesti Hírlap független, szabadelvű és demokratikus irányulap, melybe a politikai élet különböző pártállású kiválóbb férfiai írnak cikkeket s melynek politikai értesülései mindig megbízhatók. A mellett jó tárczák és élénkítő apró cikkek emelik a lap változatos tartalmát. — Jókai Mór évenként több regényt fog írni egyenesen a Pesti Hírlap számára s Mikszáth Kálmán is egyedüli e lapnak fogja írni kedvelt humoros tárczáit és karczolatait. Ez új évnegyed alkalmából azért jó lélekkel ajánlhatjuk a Pesti Hírlapot, melynek ára okt.—decz. negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Mutatványszámokat kívánatra egész hétig ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V., nádor-utca 7. sz.)

Polgári házasság.

Hol és mióta van polgári házasság?

Hollandiában és nyugat-Frieslandban már háromszáz év előtt, 1580. április 1-én hozott be a fakultatív polgári házasság; mégis közel kétszáz harminczévet magában foglaló időszak kellett arra, hogy századunk elején egész Németalföldön a kötelező polgári házasság törvény útján életbe lépjen.

Angliában igaz, a kötelező polgári házasság szintén korán — 1653. augusztus 25-én — és minden hosszadalmas előzmények nélkül emelkedett törvényerőre. De a zajos forradalmi napokban kivított szabadság nem volt hosszú életű, mert 1753-ban olyanná vált a helyzet, hogy a katolikusok és dissidensek kényszerítve voltak a házasságokat anglikán papok előtt kötni. Csak 1836-ban, jelesül Rusul lord indítványa és Peel Róbert fázadozása következtében sikerült megint az angolok számára a fakultatív polgári házasságot törvényes uton behozni.

A katolikus Franciaországban az ügy megoldása abban a körülményben nyert tetemes megkönnyítést, hogy az ottani klérus és kormány, amibár a tridentini zsinat határozatai alapján a házasságot szentségnek ismerték el, kijelentette, hogy a házasságok kinyilvánított házasságkötési szándékuk — konsensus matrimonialis — oly szerződést képez, mely csak a kath. pap megadása következtében válik szentséggé. Mindazonáltal a nagy francia forradalom volt az, mely 1792. szept. 20-án szerzett először érvényt, azon tannak, hogy a házasságkötést az állam kezébe kell adni az egyház helyett.

Németországban, hol mint protestáns államban Romának meglehetősen csak másodrendű befolyása van és a házassági kötelelem tuvilágító érvénnyel egyházilag nem bír, a

kötelező polgári házasságot csak 1876. január 1-én hirdették ki.

Végül a katolikus Olaszországban 1866. január 1-én, Spanyolországban pedig 1882-ben lépett életbe a kötelező polgári házasság.

Irodalom és művészet.

A királyhimnusz fátuma. Hiába próbálgatják mindenféleképen, csak nem akar megszületni a magyar király-himnusz. Legutóbb tudvalevőleg az országos dalárszövetség hirdett 150 aranyas pályázatot ama szöveg megzenésítésére, a melyet egyenes megbizásból Jókai Mór irt a király-himnuszhoz. A megzenésítésre kitűzött pályázat fenyvesnek ígérkezett, mert nem kevesebb, mint 141 pályamű érkezett be a dalárszövetség választmányához. Volt köztük olyan, a melyben a kották jobbról balfelé voltak írva. Több czigányprimás is pályázott; egyikük pláne azt az írásbeli tanácsot adta a bíráló bizottságnak, hogy a himnusz valamiképpen adassék ki »cs-durban«, hanem csakis »durban«. Nos tehát, a fenyvesnek ígérkező eredmény semmivé zsugorodott össze. Vasárnap ült össze a kiküldött bíráló bizottság, a melynek tagjai voltak: Bartay Ede, Bellovics Imre, Erkel Sándor, Ernyey József, Gaal Ferencz, Goll János, Langer Viktor és Zimay László. A bíráló-bizottság hosszabb tanácskozás után kimondotta, hogy mivel a 141 pályamű között egyetlen egy abszolút becsü sem találkozik, a pályadíj kiadását nem javasolja, a további teendőket pedig a dalárszövetség választmányára bizza. Ezzel a magyar király-himnusz bizonytalan időre ismét el van temetve.

TÖRVÉNYSZÉK

A battonyai zendülés végtárgyalását tegnapelőtt kezdte meg Battonyán a Szegedről delegált törvényszék. A vádlottak száma 40: van köztük egy esinos menyecske is, aki annak idején minden áron »paprikást« akart csinálni a zsandárokból. Most már ő is, a többi vádlottak is nagyon megcsöndesültek s szánják-bánják, különösen pedig tagadják is azt, amit tettek.

Debreczeni piac.

Debreczen, szept. 23.

Heti vásár. (szept. 21.)

1 mm. Buza	9.60	9.50	9.40
1 mm. Kétszeres	9.00	8.90	8.80
1 mm. Rozs	8.60	8.50	8.00
1 mm. Árpa	5.00	—	—
1 mm. Zab	5.60	5.50	—
1 mm. Tengeri ó	5.00	4.80	—
1 mm. Tengeri uj	—	5.20	5.00
1 mm. Tengeri csöves	—	2.60	2.00
1 mm. Köles	—	4.75	4.00
1 mm. Rizs	—	22.00	—
1 mm. Borsó szepességi	—	17.50	—
1 mm. Lencse	—	19.00	—
1 mm. bab fehér	—	8.50	—
1 mm. köles kása	—	11.60	—
1 zsák burgonya	—	2.40	—
100 kiló Szalonna	55.00	53.00	5.200
100 kiló Háj	55.00	53.00	5.200

Sertés-vásár. (szept. 22.)

Sertés. Felhajtott 2500 drb, eladatott 890 drb.

Árak: Sovány sertés párja: hat hónapos-tól egy évesig 12—18 frtig, egy éves egy és fél évesig 25—30 frtig, 2 éves-től feljebb 35—45 frtig. Kövér sertés kilója 45—50 krajczár.

Irányzat lanya.

Marha-vásár. (szept. 23.)

Marha. Felhajtott 1000 drb, eladatott 646 darab.

Árak: a régiék.

Irányzat: élénk.

Ló-vásár. (szept. 23.)

Ló. Felhajtott 600 drb, eladatott 234 drb.

Árak: a régiék.

Irányzat: élénk.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Írta: **Dumas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

Foglalatokódásain kívül, atyám az én és testvéreim tanítására fordította idejét, bevezetett tudományának titkaiba, oktatótt a villanyos, delejes és erömütáni ösmeretekben, melyek jöllehet ma már a nyilvánosságé, de akkoriban csak a tudósok kiváltságos titkait képezték. Elfoglalt állása miatt 1793-ban bezárták volt; hanem hála azon jó viszonyoknak, melyben a lazongó párttal voltam, sikerült kiszabadítanom őt. Azután e házból vonult vissza, itt halt meg 1807-ben, hatvanhat éves korában. Ami pedig engem illet...

Engem a körülmények ama párthoz kapcsoláltak. Én igazi barátságban állottam Dantonnal és Camile Desmoulins-al. Marat-t, mint orvost tovább ösmertem mint barátot. De elég az hozzá, én ösmertem őt. Hozzá való viszonyomnál fogva határozottam el magam, hogy aznap, mikor Corday Saroltát a nyaktilóhoz hurcolják, jelen legyek a kivégeztetésnél.

— Éppen ezt akartam — vágtam közbe — a vitában az ön segítségére felhozni, ezt a Corday halálához fűződő eseményt.

— Önre is rákerül a sor — folytató Ledru — engedje át ezt nekem. — Szentanu voltam én ott, s így tudhatja, mit akarok elmondani.

Már délután két órakor egy jó néző helyet kerestem ki magamnak a szabadságszobor tőszomszédságában. Forró juliusi nap volt, a levegő tikkasztó, s az ég zivatart jelentve, borult vala.

Négy óra körül, mikor Corday Sarolta a vérpadra készült, tört ki a zivatar.

A börtönből hurezolták fel, egy festő éppen az arczképét akarta volt lefesteni. Az irigy halál úgy látszik nem akarta még azt sem megengedni, hogy egy arczképe megmaradjon.

Már a fej is a vászonra volt vetve, s a kérlelhetetlen hóhér éppen abban a pillanatban lépett közbe, midőn már a festő a nyak azon részletéhez jutott, mely a guillotín véres vására várt.

A villámok a czikkáztak, az eső zuhogott, erősen mennydörgött, de a kíváncsi tömeget semmi sem birta szétosztatni; utcák, hidak, nyíltterek tömve voltak emberekkel s a zürzavar tulharsogta a mennyboltozat tompa dörögéseit. Az asszonyok kiket a »Guillotín nyalakodói«-nak csufoltak, atkozódva tolokodtak ide-oda.

Mint valami zuhatag zugása, egy zaj ütötte most meg füleimet. A nép özönlött, anélkül, hogy valami mást észre lehetett volna venni, majd feltűnt a fertelmes taliga, mint valami hajóroncs, mely küzd a hullámokkal, csakhamar megpillantottam az elítéltet is, akit most láttam először életemben.

Egy huszonhét éves, fiatal szép leányka volt, gyönyörű szemekkel, remekül metszett orral, szabályos ajkakkal. Álló helyzetben volt, emelt fővel, nem azért, mintha a tömeget akarta volna lenézni, hanem mivel a kezei össze voltak hátul bilincselve. Az eső megállott, miután azonban az ut háromnegyed részén érte az eső, egészen megázott rajta a ruha s bájos idomait látni engedé. A vörös ing, amelyikbe a hóhérlégény felöltöztette, büszke, erélyes arczának sajátságos kinézést és fényt kölcsönzött.

Abban a pillanatban, mikor a forradalom színhelyére érkezett, egy napsugár tört át a gomolygó fellegeken s beragyogá fenséges homlokát. Valóban, higgye el, bár e leányka mögött egy gyilkosság, egy utálatos bűntény állott, nem tudtam volna megmondani, hogy az, amit láttam, bűnhődés-e, avagy csak egy apotheoosis.

Mikor megpillantotta a vérpadot, elhalványodott, ez elhalványulást a vörös ing, mely egészen a nyakáig ért, fellübbé, mindenki által észrevehetővé tette, de némi küzdelem után mosolyogva fordult a veszthely felé.

A taliga megállott, Sarolta a nélkül, hogy bárkinek is megengedte volna, hogy leszállásában segítségére legyen, leugrott a járműről, azután ráhágott az esőtől síkossá vált lépcsőre, s amily sebese csak a hosszú ing s összebilincselte kezei engedték, sietett fel azon.

Amint a hóhér kezét a vállain megérezé, aki a nyakan levő kendőt tépte le, újra elhalványult, de ugyanazon pillanatban mosoly jelent meg ajkain, s a nélkül, hogy le kellett volna csatolni őt, ő maga önként dugta be fejét a förtelmes nyílásba. A vas lezuhant, s a törzsétől elvált fő ott gurult a földön. Ekkor valami Legros nevű hóhérlegény, ocsmány kezével belemarkolva a selyem-szerű finom hajfűrtökbe, felemelte a fejet a magasba s a cselelék tetszését hajhászva, hatalmasan pofon ütötte.

Ekkor — a saját két szememmel láttam — a fej elpirult, de nemcsak a megüldött arc, hanem a másik fele is, még pedig rögtön, igen, mert a fejben még öntudat volt, s ez undok gyalázat türesének tudata, mit a halálos ítélet el nem rendelt, szégyenpírt kergetett az arcába.

A nép látta e szégyenpírt s a halottak pártjára állott az élők ellen, a kivégzett mellett a hóhér ellenében.

Ez ocsmányság azonnali megtorlást kívánt, a gyalázatos embert átadták a csendőrök kezébe, a kik a fogságba kísérték.

Várákózzék kissé orvos ur — mondá Ledru — aki látta, hogy az orvos valamit bele akar szólni, várákózzék, ez még nem minden. En azt is szerettem volna tudni, hogy mi vezette ezt a tettést e cselekményére. Megtudakoltam, hogy hol van, s engedélyt eszközöltem ki magannak, hogy l'Abbaye-ban, ahová be volt zárva, felkereshessem, az engedély sikerült s én felkerestem őt.

A forradalmi törvényszék három hónapi fogságra ítélte el. Ő sehogyse tudott belenyugodni, hogy egy ilyen egyszerűségért elítéltetett.

Kérdeztem tettének okát.

Furesa kérdés! — mondá. — En Marat hóhéra vagyok, ha a törvény szigorát éreztem a bűnössel, miért ne érezhetném a magamét is vele?

Hát nem tudja ön azt, hogy a halottak iránt tartozó kegyelet megsértése, igen nagy büntény?

Ezek szerint — mondá Legros erősen reám nézve — ön abban a hiedelemben van, hogy akit lenyakaznak, az már mindjárt meg is halva?

Persze!

(Folyt. köv.)

Közgazdaság. Az erdők és az ember.

A közjölét számos feltételei közt az erdőségek kiváló helyet foglalnak el s hol kedvező, hol kedvezőtlen befolyást gyakorolnak, a mennyiben nemcsak nélkülözhetetlen anyagot szolgáltatnak, hanem a gazdaság csaknem minden ágára befolyanak s a társadalmi állapotról nézve egyáltalán nagy fontossággal bírnak. Hogy a fahiány mily hátrányokat von maga után, azt látjuk azon országokban, hol e hiány uralkodik; e hátrány az összes házi- és közállapotokra oly hatalmas befolyást gyakorol, a minőt a felületen szemlélő nem is hinne. A családi életet, valamennyi iparágakat, a mezőgazdasági üzemet s a kiviteli kereskedelmet kell tekintetbe vennünk, hogy meggyőződjünk arról, miszerint az erdőségek az emberek társadalmi állapotára és a közjölétre mily rendkívüli hatással vannak.

Spanyolország egykor kezében tartotta a világkereskedelmet, mivel erdőiben meg volt minden eszköze a hajóépítésre s a faiparra. Az erdők fokozatos kiirtásával s az ezáltal előidézett fahiány következtében: a földművelés is mindinkább elhanyagoltott, a kereskedelem és ipar folyton hanyatlott s az egész államszervezet alapjaiban megrendült. Spanyolország nagyon drágán fizette meg azok tévedéseit, kik önzésből és kapzsiságból oly vidékeket, melyek erdőségei voltak mintegy predestinálva, sivatagokká változtattak. Anglia, mely Spanyolország kezéből kiragadta a világkereskedelmet, terjedelmes erdőségei nélkül is magas fokra fejlesztette társadalmi állapotait, de habár szintén elhanyagolta és kipusztította erdőségeit: számtalan kőszénbányái, kényelmes közlekedési eszközei s azon körülmény, hogy az épületfa helyét mindjobban elfogta a vas, részben ellensúlyozták azon káros hatásokat, melyeket a fahiány a legtöbb országokban gyakorol. Angliának is azonban roppant összegeken kell faszükségletét a külföldről fedeznie s míg Anglia a hajóhoz szükséges fat külföldről kénytelen drága pénzen vásárolni, Svédország több mint egy évszázad óta roppant összegeket nyer fakivitele által.

Francia-, Olasz- és Görögországban is nagyon zavarólag hat a fahiány a köztársadalmi állapotokra. Ama összegek, miket Franciaország évenként kénytelen fáért a külföldre adni, jelentőséggel bírnak egész nemzetgazdaságára nézve. A Bretagne nyugoti partjaitól elszakított szigetek lakói félig nyersen eszik meg eledelüket, mivel nincs tüzelő anyaguk. Az Apennineken a hajdani pompás erdőségek helyén kopár sziklatömeg meredezzik ég felé; néhány esztendő alatt a víz elmosott minden televény földet s csupaszszá tette a hegység szikla-várát. Az áradások sokkal gyakoribbakká, a szelek egészségtelenebbekké lettek, a malaria rontja az egészségi állapotokat s a jégverések, felhőszakadások s egyéb elemi csapások gyakran ismétlődnek. Hasonló viszonyok uralkodnak Görögországban is.

Hogy fahiány következtében a földművelésnél is mennyi szükséglet marad kielégítetlenül, azt egyes országok szomorú példái mutatják. Pedig csak az a jólét és boldogság állandó, mely a föld jó megművelésén alapul s a mezőgazdaság többé-kevésbé virágzó állapota egyedüli valódi ismérve a népjólétnek s a kormányok bölcsességének.

S az erdőségek voltak azok, melyeknek mintegy védő szárnyai alatt a földművelés lassacskán állandó letelepülésre, együttélésre, társulásra, tulajdon védelmére, törvényekre, alkotmányra szóval a civilizáció útjára terelte az emberiséget. Az tartotta együtt a nomád néptörzseket, az idézte elő az eszközök és szerzőmök szükségét következtében a kézműipart, a mi viszont a termelés fokozására s a termékek javítására vezetett. Benne rejlik tehát s rejlik jórésben még ma is a magasabb kultúra lehetősége és feltétele.

A földművelő államoknak voltak első törvényeik és alkotmányaik, azoknál a legkielégítőbb a társadalmi állapot, ha az erdőségek elegendők arra, hogy jótékony befolyásokat gyakorolhassanak, vízbőséget tartsanak fenn, a talaj termékenységét fokozzák, mezőgazdasági termények jóságát és olcsóságát emeljék s ezáltal a közjölétet javítsák és állandósítsák.

A társadalmi állapotok főmozzanatát képezi az éghajlat, melytől egyrészt az őstermelés, másrészt az emberiség fizikai jólét, nagyban függ. Az éghajlat javítása vagy megromlása pedig részben a lakosság hatáskörébe esik. A hegyi erdőségek az éghajlat javítását, a síkságon levők ellenben annak romlását okozzák. Mennél több erdőség van a lapályokon, ez annál nedvesebb, terméketlenebb s kevésbé

kultivált, s annál mélyebben áll a földművelés és a közjölét s annál alacsonyabb fokon állnak a társadalmi állapotok. Bizonyítékokat találunk erre Amerikában, Ausztriában és Oroszországban.

A meleg és hideg, az évi csapadékmenyiség és a levegő nedvessége, valamint a földrajzi fekvés határozzák meg legkivált valamely ország éghajlatát s annál előnyösebben folynak be az ember társadalmi állapotára, mennél közelebb viszonyban függnek össze egymással. De maguk ama tényezők megint az erdőségek nagyobb vagy kisebb terjedelmétől függenek, miért ez utóbbiak befolyása a légköri hőmérsékre, megfelel azon befolyásnak, melyet a földrajzi fekvés, t. i. az egyenlítőtől és a tengertől való távolság idéznek elő: mennél erdőgazdagabb valamely ország, annál alacsonyabb annak hőmérséke egy más országhoz képest, mely bár ugyanoly fekvésű, de a melynek erdői egészben vagy részben ki lettek irtva, miáltal 2—6° R. hőmérsékkülönbség származhatik. Az erdőség télen át, épugy mint a tenger párolgásai, csökkentik a hideget, nyáron pedig a meleget.

A légköri nedvesség mindamaz erők közt, melyek hatásán az éghajlat nagy befolyása alapul, az első helyen áll, mivel tulajdonképp ez az, a mi bármely ország fizikai képét, sőt magáét a föld felületét is átalakítja. A légköri nedvesség pedig szorosán összefügg az erdőségekkel s így magának az embernek módjában van arra befolyást gyakorolni, a mennyiben egyrészt a káros nedvesség elkerülésére a lapályokon a folyókat összeszorítja s az erdőségeket kiirtja, ellenben a fennsíkon és a hegyeken ezeket fenntartja s a légáramlást elősegíti, másrészt pedig a hosszú civilizáció folytán fizikai kinézésükben mintegy negyvenült országokban a magaslatok erdősítése által a terméketlenséget okozó szárazságnak elejét veheti.

A források és folyók hozzátartoznak a társadalmi állapot felvirágzásához, — ez tán nem szorul magyarázatra. Dél-Európa országai félre ismerték e kapcsolatot és kölcsönhatást, irgalmatlanul kipusztították erdőségeiket, sekélyekké tették folyóikat s terméketlenné földjeiket. Másrészt áll a dolog Európa északi országainak legtöbbjében; s ha azok lakosságát s társadalmi állapotait összehasonlítjuk a közép- és déleuropaiakéval, tetemes különbség észlelhető, mely javarészt kimagyarázható a sok erdőség által előidézett fizikai jellegből.

A hegyi erdőségek fentartása és nagyobbitása korunk emberi társadalmára nézve éppoly feltétlenül szükséges rendszabályok, mint a mocsarak kiszáritására, a folyamok szabályozása, csatornák ásása, vasutak építése stb., mert mikén ezek, ugy azok is közrehatnak az ország fizikai állapotának javításra s a lakosság igényeinek megfelelő módon való átalakítására.

(Magyar Föld.)

L.

Köbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 21.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) —, —, —, —. 2) Öreg közép (páronként 300—400 klg-súlyban) —, —, —. 3) Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 47.50—48.—. 4) Fialat közép (páronként 251—320 klg, súlyban 48.50—49.—. 5) Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő súlyban) 50.—. 6) Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) —, —, —. 7) Közép (páronként 220—280 klg, súlyban) —, —, —. 8) Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő súlyban) 49.—. 9) Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban, 47.—48.—. 10) Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 47.—. 11) Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő súlyban) 48.—48.50.— Sertés létszám: szept. 20 napján volt készlet 140.589 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízóval való sertés —, —, —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 1464 drb.

Budapesti gabonatőzsde. Szeptemb. 22-én. Buza tavaszra 10.81 pénz 10.83, őszre 10.43 pénz, 10.45 áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 5.73 pénz, 5.75 áru. Zab tavaszra 6.24 pénz, 6.26 áru, őszre 5.96 pénz, 5.98 áru. — Káposztarepce aug.—szept. 14.20 pénz, 14.30 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Kiadó bormérő helyiség.

Füvészkert-sarkán a **Liszes János** bormérő helyisége új évtől kezdve kiadó. — Értekezhetni ugyanott a bentlakó tulajdonossal. 3—2

Haszonbérbe adó.

Fancsikán **10 régi boglyás kaszáló, épületekkel ellátva**, 3 esetleg 6 évre haszonbérbe adó. Értesítést ad **Sajó György** ügyvéd. Piacz-utca 1824. 427 2—1

ELADÓ

ujföldi tanyabirtok.

Az északkeleti vaspálya szomszéd-ságában az 5-ik őrháznál, 62 katasztrális hold föld, jó karban levő gazdasági épületekkel ellátva, eladó.

Értekezhetni Czegléd-utcán, az ev. ref. új templom közelében, 148-ik szám alatt, a tulajdonossal.

397 5—5.

147.

AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM TÁRSULAT

GYÁRTMÁNYAINAK

ÁRJEJYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénz fizetés mellett, zsákkal együtt		100 kiló
A.	Asztali dara nagyszemű	19.20
B.	Szinte » aproszemű	18.60
0.	Királyliszt	18.60
1.	Lángliszt kivonat.	18.—
2.	Elsőrendű zsemlye liszt	17.60
3.	Zsemlye liszt	17.—
4.	Elsőrendű kenyér liszt	16.60
5.	Közép kenyér liszt	16.—
6.	Kenyer liszt	14.80
7.	Barna kenyér liszt zsákonként á 70 klg.	12.80
8.	Takarmány liszt » » »	9.20
11.	Finom korpá zsákonként á 50 klg.	6.—
12.	Durva korpá » » »	5.—

Debreczen, 1891. szeptember 8.

KILLER EDE

butorraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BUTOR RAKTÁRÁT

legújabb rajzokkal, szövetmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálók.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

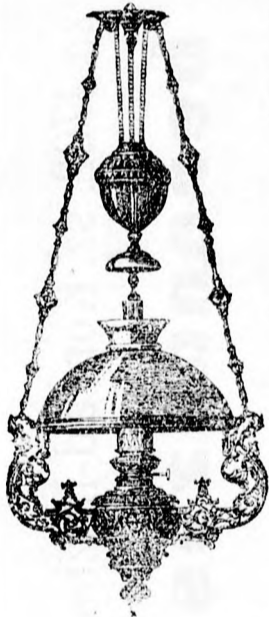
Kaszanyitzky Endre

ELŐBB 403 4

KUHINKA ISTVÁN K.

üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási-czikkék raktára

DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszol-gálat és gyári arak mellett az őszi és téli idényre ujonnan érke-zett és nagyválaszték-kal berendezett

DITMÁR-
és

Brünner-féle
a legjobbnak elősmert gyártmányu

SZALON-, FÜGGÖ-
és

ASZTALI
petroleum lámpáit

s minden hozzátartozó czikkék nagy raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre.

képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Naponként érkeznek raktárra

szébbnél-szebb **ujdonságok** a közelgő őszi idényre u. m.:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

keskeny zsinór- és tolldiszek

fekete divatkelmék

SZINES SELYMEK

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:

szőnyegek

BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK

ágy asztalterítők

melyeket igen olcsón és szabott áron ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsatér.

401 17

MEGHIVÁS.

A „DEBRECZEN“ NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

f. évi szeptember hó 30-án d. u. 5 órakor

a nyomda helyiségeiben nagy-uj-utca 1702. sz. a.

Rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak

TÁRGYAK:

1—1

1. Jelentés az alaptőke befizetéséről.
2. Új részvények kibocsátása.

Az igazgatóság.

429

A „DEBRECEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és táncrendeket

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb

a legizélesebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére címzendők.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt **„DEBRECEZENI HIRADÓ”** és a **„JOGI HETILAP”** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába. —

Hirdetések a **Debreczen** cz. lapban a legjutányosabb árakon közölhetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.